

OECD *Multilingual Summaries*

Competitiveness in South East Europe

A Policy Outlook 2018

Summary in Bosnian

Read the full book on: [10.1787/9789264298576-en](https://doi.org/10.1787/9789264298576-en)

...

Većinu prošle decenije privrede Jugoistočne Evrope (JIE) bile se predane opsežnom programu reformi koji je pokrenut zbog potrebe za povećanom konkurentnošću, regionalnom saradnjom i djelotvornijim upravljanjem privredom. Uprkos određenom napretku u provedbi reformi, regija JIE i dalje se nosi s visokim stopama nezaposlenosti, niskim stopama rasta i nizom infrastrukturnih problema, naročito u sektorima transporta i energetike.

U kontekstu mogućeg pristupanja Evropskoj uniji (EU), što je potvrđeno nedavno usvojenom Strategijom Evropske komisije za Zapadni Balkan, i daljnje regionalne saradnje, ovaj izvještaj, koji je drugi u seriji, ima za cilj pomoći privredama koje sudjeluju u programu pri razvoju boljih politika pružanjem dubinske ocjene ekonomskih pokazatelja i regionalne konkurentnosti kroz 17 dimenzija politika. U izradi ove procjene OECD je od početka 2016. do početka 2018. partnerski sarađivao sa šest privreda regije JIE (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Kosovo,* Crna Gora i Srbija) i pružio stručnost i analizu zasnovanu na dokazima potrebne za podršku procesu strukturnih reformi.

Publikacija nudi opsežan pregled ključnih ekonomskih izazova i strukturnih prepreka konkurentnosti u Jugoistočnoj Evropi. Ovaj izvještaj izrađen je u uskoj saradnji s vladama država JIE, uključuje više od 1.000 regionalnih interesnih strana i zasniva se na strogom sistemu kvalitativnih i kvantitativnih procjena politika. Krajnji rezultat je sveobuhvatan izvještaj s više od 600 pojedinačnih pokazatelja.

Od posljednjeg izdanja publikacije Competitiveness Outlook bilo je primjetnog napretka u određenim područjima. Šest procijenjenih privreda JIE usvojilo je strategije za poboljšanje općeg standarda obrazovanja, radilo je na uklanjanju tehničkih prepreka trgovini i poduzelo korake za uspostavu boljih finansijskih mehanizama za mala i srednja preduzeća (SME). U toku su daljnji napor u proširenju širokopojasnih usluga i premoštenju digitalnog jaza, savladavanju neučinkovitosti u energetskom i poljoprivrednom sektoru kao i pronalaženju rješenja problema dugotrajne nezaposlenosti. Ali bez obzira na ta važna postignuća, ostaju znatni društveno-ekonomski izazovi za te privrede na njihovom putu prema strukturnim reformama i regionalnoj konkurentnosti.

....

* Ova oznaka ne dovodi u pitanje stajališta o statusu i u skladu je s Rezolucijom Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda 1244/99 i savjetodavnim mišljenjem Međunarodnog suda pravde o proglašenju neovisnosti Kosova.

Ključni problemi

Širom regije slaba provedba i nedovoljan nadzor i dalje usporavaju strukturne reforme, a nedostaci ljudskog kapitala i tržišta rada ograničavaju sposobnost privrednog rasta. Niske stope pohađanja obrazovnih ustanova u ranom djetinjstvu i trajan digitalni jaz doprinijeli su povećanju regionalnog jaza vještina, dok hronični nedostatak finansiranja nauka, tehnologije i inovacija usporava prelaz tih privreda u društva znanja. Nauke, tehnologija i inovacije u privredama JIE i dalje zaostaju za usporedivim privredama, a situaciju pogoršavaju slabe veze između poslovne i akademske zajednice kao i visok nivo „odljeva mozgova” u slučaju mladih diplomanata.

U ovih šest privreda nedostatak poslovnog finansiranja koči privredni rast i usporava potencijal slobodnog tržišta, dok neučinkovitosti u sistemima za upravljanje porezima i njihovo prikupljanje potkopavaju vladine tokove prihoda. Te strukturne neučinkovitosti imaju negativne posljedice za mala i srednja preduzeća i potiču neformalne aktivnosti. Štaviše, loša provedba politike tržišnog natjecanja, posebno u visoko koncentriranim sektorima bankarstva, komunalija i transporta, dovodi do nepoštenih tržišnih uslova. Regija pati i od glomaznih preduzeća u državnom vlasništvu, izbjegavanja poreza na svim nivoima i slabe provedbe antikorupcijskih mjera, a sve to narušava produktivnost.

Prekomjerna regulacija trgovine robama i uslugama povećala je operativne troškove za preduzeća u privredama JIE, a i smanjuje priljev inozemnog kapitala. Dodatne prepreke uključuju loše razvijenu prometnu infrastrukturu i nedjelotvorno tržište komunalija, a ovo drugo karakteriziraju visoki nivoi vertikalne integracije. U području održivosti privredne politike ne uspijevaju potaknuti privredni rast na ekološki prihvatljiv način, čime se pogoršavaju javno zdravlje i dugoročna konkurentnost.

Put naprijed

Gledani u cijelosti ti izazovi predstavljaju težak skup prepreka za regiju. Stoga je ključan razvoj kratkoročnih i srednjoročnih strategija za osiguranje provedbe politike.

- Izgradnja vještina i inovacija. Prvi prioritet za regiju treba biti ulaganje u oblikovanje ljudskog kapitala i poboljšanje djelotvornosti tržišta rada. Privrede JIE trebaju također poticati sudjelovanje u obrazovanju u ranom djetinjstvu poboljšanjem finansijske pristupačnosti. Nadalje, vlade trebaju usvojiti holistički pristup za olakšanje prelaza u društvo znanja povećanjem podrške i poticanjem naučne izvrsnosti, apsorpcije tehnologije, rasta preduzetništva kao i davanjem impulsa za inovacije uključivanjem i povezivanjem interesnih strana iz poslovne i akademske zajednice, vlasti i civilnog društva.
- Poticanje rasta preduzeća u poštenom okruženju. Privrede JIE trebaju također kao prioritet imati pristup finansijama iz alternativnih izvora finansiranja i rizičnog kapitala. Predanost osiguranju pristupačnosti finansiranja koristila bi malim i srednjim preduzećima i poboljšala uslove za sve tržišne sudionike otvaranjem prekomjerno restriktivnih tržišta kreditiranja. Isto tako, treba ojačati veze između inozemnih direktnih ulaganja i malih i srednjih preduzeća davanjem prednosti dugoročnim i održivim ulaganjima u visokostručne i kreativne sektore. Konačno, regija se treba usredotočiti na koordiniranje antikorupcijskih napora, uključujući pojačanje zaštite za zviždače u svih šest privreda.
- Razvoj infrastrukture koji podupire učinkovit i održiv rast. Na srednji rok privrede JIE imale bi koristi od daljnjih ulaganja u infrastrukturu, uključujući preuređenje transportnog i energetskog sektora. Konkretno, potrebne su reforme željeznice i poboljšanja informacijskih sistema da bi se regija uskladila s najboljim praksama OECD-a i standardima EU-a. Uz to, treba posvetiti pažnju tehničkim standardima kao što su harmonizacija zakona o zaštiti okoline radi ispunjenja međunarodnih obaveza. U energetskom sektoru politički okviri trebaju biti potpuno u skladu s ciljevima za klimatske promjene, dok je za provođenje tekućih reformi energetskog tržišta potrebna veća sposobnost institucija.

Da bi uspješne reforme politika bile moguće, ove preporuke trebaju se prilagoditi specifičnim uslovima pojedinačnih privreda, uzimajući također u obzir mnoga preklapanja i povezanosti u regiji.

© OECD

This summary is not an official OECD translation.

Reproduction of this summary is allowed provided the OECD copyright and the title of the original publication are mentioned.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2018), *Competitiveness in South East Europe: A Policy Outlook 2018*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264298576-en